



Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem

Budai Campus

Kertészettudományi Intézet

Kertészmérnök alapképzési szak

**Tavaszi fagykár elleni védekezések lehetőségei vajdasági
gyümölcsösökben**

Belső konzulens: Dr. Simon Gergely
tanszékvezető, egyetemi docens

**Belső konzulens
intézete/tanszéke:** Gyümölcsstermesztési Tanszék

Külső konzulens: Név
beosztás

Készítette: Pintér Attila

Zentai Képzési Központ

2023.

ÖSSZEFOGLALÓ

Napjainkban a klímaváltozás egyre jobban érezteti hatását. Nem lehet meghatározni az átmenetet egyik évszaktól a másikba. Télen vannak meleg időszakok, mikor a hőmérséklet akár 10 °C környékére emelkedik, nyáron viszont néha nagyon lehűl a levegő. Az ősz lényegesen melegebb, elmaradnak a korai talaj menti fagyok nem ritka a 30 °C körüli hőmérséklet sem. Tavasszal viszont növekszik a késő tavaszi fagyos éjszakák száma, mikor a hőmérséklet körülbelül -5 °C esik vissza. Vajdaságban egészen május első dekádjáig lehet fagyokra számítani. Az elmúlt öt évben mindig volt április végén néhány fagyos éjszaka.

Az egyre kiszámíthatatlanabb időjárás a vegetációs időszakban hosszabb- rövidebb ideig tartó aszályos periódusok után hirtelen lehulló nagy mennyiségű csapadékkal (mely nem ritkán jég formájában jelentkezik) folytatódik. Az erős napsugárzás perzseléses károkat okoz a növényekben.

A mezőgazdasággal foglalkozó embereket ezek a változások igen nagy kihívások elé állítják. Kiemelten nagy gondokkal küzdenek a gyümölcstermesztők. A szántóföldi kultúrák általában egy vagy két évesek, gyümölcsöst viszont több tíz évre telepítenek. Igen nagy anyagi befektetést igényel, melynek megtérülési ideje körülbelül tíz év. A modern, (piacorientált) termesztéstechnológiák megoldást nyújtanak a legoptimálisabb termesztési feltételek biztosítására a megfelelő termés elérése érdekében. Aszály ellen öntözőberendezést szerelnek, ezen keresztül biztosítják a tápanyag utánpótlást is. A jégkár kivédésére hálót húznak az ültetvény fölé, egyben ez a háló az erős napsütéstől is véd, némi kiegészítéssel a termést a madarak okozta károktól óvja. Csonthéjas gyümölcsösökre esővédő fóliát is terveznek a csapadék által kiváltott termésrepedés megakadályozására. Gyümölcsfákat kordon tartja.

Kidolgozott termesztéstechnológia szerint folyik a fák metszése, gondozása, permetezése. Figyelmet fordítanak a sorok és sorközök művelésére. Meg lehet állapítani, hogy a legapróbb részletekig minden ki van dolgozva, a minél eredményesebb termesztés érdekében.

Mivel a klímaváltozás hatására a vegetációs időszak egyre korábban kezdődik, van egy szegmense a gyümölcstermesztési technológiáknak, mellyel egyre komolyabban kell foglalkozni. Ez a tavaszi fagyok okozta károk. Amennyiben nem védekezünk ellenük tulajdonképpen még az év legelején „leszüretelik” a termést. Amíg a rügyek nem kezdenek fakadni, védve vannak. Rügypattanás után, a fejlettségi foktól függően egyre érzékenyebbek a hidegre.

Tavaszi fagyvédelemnek kettő fő elve van:

- Passzív, mikor az ültetvény telepítésére kiválasztott terület domborzati, meteorológiai adatait kell elemezni, az arra a területre ültetni kívánt, a piac elvárásait kielégítő gyümölcsfajta, termesztéstechnológiai igényeivel összevetve még telepítés előtt. A kapott adatok tükrében lehet eldönteni a terület alkalmasságát ültetvény létrehozására.
- Aktív, amikor a már telepített ültetvényben egy fagyvédelmi módszert alkalmazva a fagy jelentkezésének idejében védekeznek a tavaszi fagyok káros hatásai ellen.

Dolgozatomban ezeket a védekezési módokat ismertetem, kitérve azok hatékonyságára, működési elvére, előnyeikre, hátrányaikra. Rendszerezve, milyen elven működnek, hogyan váltják ki pozitív hatásukat a fagykárak elleni védekezésben.

Foglalkozom a Szerbiai (Vajdasági) ültetvények méretének, terméshozamának ismertetésével.

Részletesen ismertetem a gyümölcsfák, azok generatív és vegetatív szerveinek fagytűrő képességét az adott fejlettségi stádiumban.

Javaslatot teszek, Vajdaságban melyik fagyvédelmi rendszer alkalmazása lenne a legmegfelelőbb.